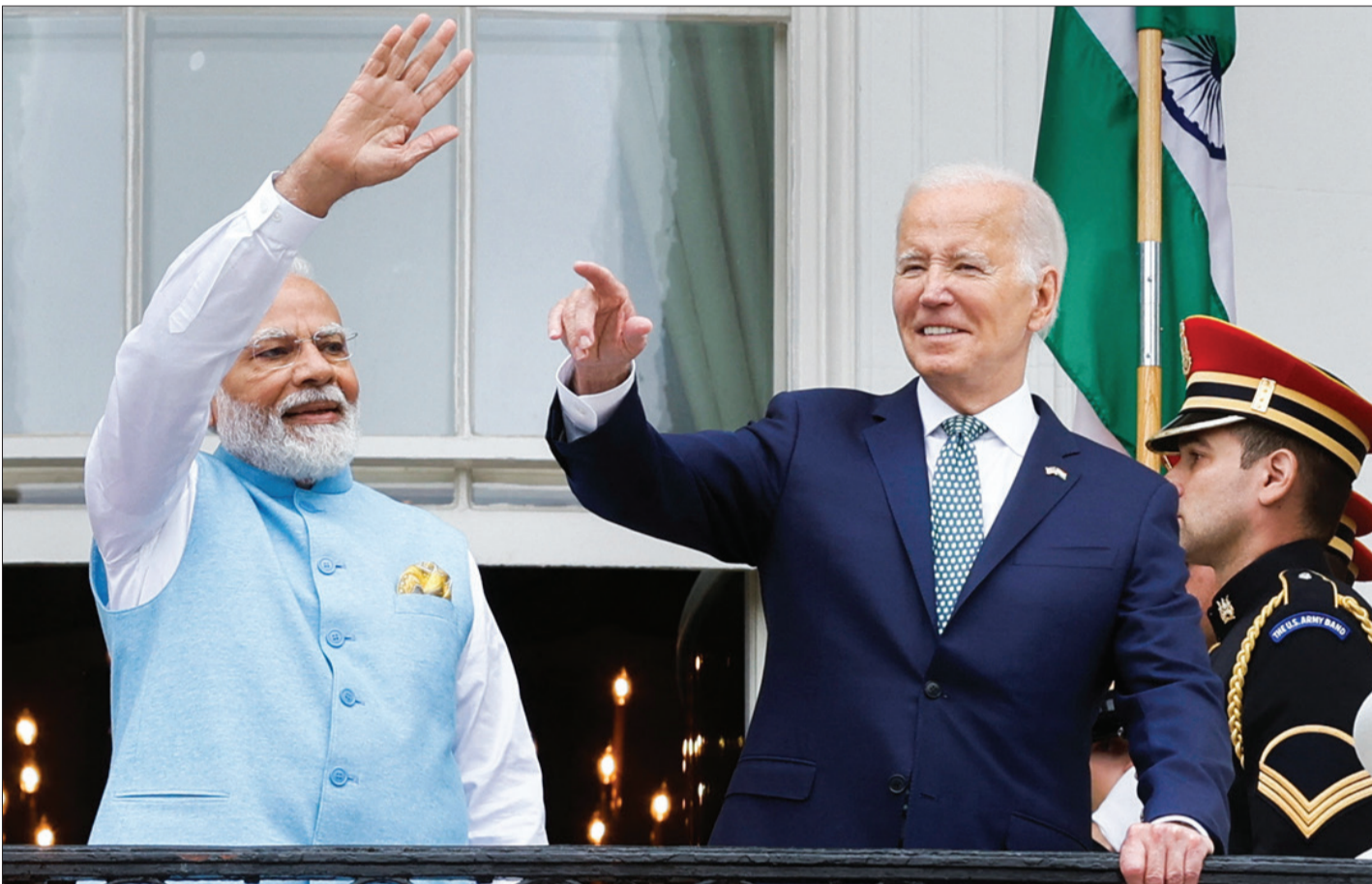

ایالات متحده به بهانه تعمیر کشتی‌های جنگی‌اش، در اطراف چین مرکز نگهداری و تعمیر کشتی و هواپیما می‌سازد

باز هم پای چین در میان است

فرهنگستان دنیا در حال تغییر است و این تغییر نیز در کم‌تر

شدن ائتلاف‌ها و ساختارهای ایجاد شده چند دهه‌ای خود را به نمایش گذاشته است. اینکه قرار است نظم آینده جهانی به چه شکل باشد را تا حدودی می‌توان از ساختارهایی که در سال‌های اخیر به صورت رسمی و غیررسمی ایجاد شده است، دریافت. نه تنها در منطقه غرب آسیا یا اروپا که در آمریکا نیز دولت بایدن چشم‌انداز به‌روز رسانی ائتلاف با متحدان یا بازبینی اهمیت آنها بر اساس منافع آتی و حیاتی واشنگتن را در دستور کار قرار داده است. دو پیمان نظامی-امنیتی «کواد» با حضور آمریکا، استرالیا، ژاپن و هند، و «آکوس» با حضور استرالیا، بریتانیا و آمریکا به‌منظور مقابله با تهدید چین میان کشورهای منطقه و ایالات متحده و بریتانیا منعقد شده است. این ائتلاف نشان می‌داد که ایالات متحده در رویارویی استراتژیک با چین در منطقه هند-پاسیفیک، اروپا را در کنار خود نمی‌بیند و به همین دلیل نقشی را برای آن در نظر نگرفت و یک پیمان امنیتی جدید ایجاد کرد. عدم بروز رفتارهای تهاجمی و مداخله‌آمیز چین و تضاد منافع اروپا با آمریکا در این پرونده، نه تنها به واشنگتن امکان تشکیل ائتلاف گسترده علیه پکن را نداده که اثرگذاری همین پیمان محدود آکوس را نیز زیر سوال برده است.

آمریکا برای رفع احتمالاً بزرگ‌ترین چالش آینده‌اش، نیاز شدیدی به ایجاد یک ائتلاف گسترده دارد اما مشکل اینجاست که هیچ کشوری حاضر نیست از منافعش به دلیل چالش آینده آمریکا، چشم‌پوشی کند. کشورهایی نیز که چین را تهدید می‌دانند، به آمریکا اعلام کرده‌اند که حاضر نیستند به صورت علنی برای پکن شاخ و شانه بکشند. از همین رو نیز هند، سال‌هاست از تلاش‌ها برای تعریف کواد به‌عنوان یک «ائتلاف امنیتی علیه چین» طفره می‌رود. این ملاحظه باعث شد تا آمریکا، با یک ایده جدید، در شرق آسیا علیه چین دست به ائتلاف‌سازی بزند. در قالب این ایده، آمریکا مراکز برای تعمیر و نگهداری کشتی‌های جنگی و جنگنده‌هایش در شرق آسیا ایجاد خواهد کرد. آغاز این پروژه در هند، اسفند ماه سال گذشته با پهلو گرفتن یک کشتی نیروی دریایی ایالات متحده برای تعمیر در کارخانه کشتی‌سازی ITI هند آغاز شد. در جریان سفر «نارندرا مودی» نخست‌وزیر هند به آمریکا، دو طرف توافق کردند که کشتی‌های نیروی دریایی آمریکا در منطقه برای تعمیرات در کارخانه‌های کشتی‌سازی هند، توقف کنند. به اعتقاد تحلیلگران این اقدام، حرکتی در راستای ائتلاف در سطحی جدید با متحدان و شرکای آمریکا در مقابل ناوگان دریایی چین خواهد بود. اگرچه نیروی زمینی هند از زمان استقلال این کشور برای مقامات و سیاستگذاران دفاعی دهلی‌نو از اولویت بالاتری نسبت به سایر شاخه‌های ارتش برخوردار بوده

از جمله کره جنوبی، سنگاپور و فیلیپین نیز اجرایی سازد. آمریکا در مقابله با چین در دریا، دو ضعف عمده دارد؛ ۱- تعداد ناو، ۲- بعد مسافت. نیروی دریایی ارتش چین هم اکنون ۳۴۰ ناو جنگی دارد که تا چند سال آینده این رقم به ۴۰۰ فروند خواهد رسید، در حالی که ششمار ناوهای آمریکایی هم اکنون کمتر از ۳۰۰ فروند است. به نظر نمی‌رسد آمریکا توان اقتصادی لازم برای جبران این ضعف را داشته باشد اما اکنون با ایده جدیدش می‌خواهد با آنچه که به‌عنوان نقطه ضعف خود در مسافت می‌بیند مقابله کند. علاوه بر این، واشنگتن با این کار دارایی‌های نظامی خود را به‌طور گسترده‌تری در سراسر منطقه مستقر و نیروی متحرک‌تر و پراکنده‌تری ایجاد می‌کند که کمتر در برابر موشک‌های چینی آسیب‌پذیر باشد.

واکنش روسیه به طرحی آمریکا

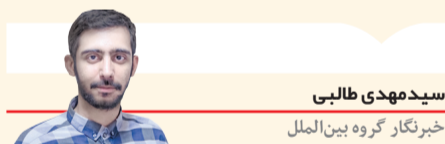
هند بزرگ‌ترین خریدار مهمات روسیه در جهان است. هند از محکوم کردن حمله روسیه به اوکراین تا به امروز خودداری کرده است و برخلاف خواست آمریکا نه تنها به تحریم‌های ضد روسی نپیوسته که وارداتش از روسیه را ۴۳ درصد افزایش داده است. از زمان شروع جنگ، هند به یکی از خریداران عمده نفت روسیه تبدیل شده است. آمریکا قصد دارد در راهبرد جدیدش، با تامین نیازهایی که روسیه امکان تامین آنها را ندارد، هند را به دور شدن از روسیه تشویق کند. آنها می‌گویند ایالات متحده می‌تواند بر اساس نیازهای نوظهور و آینده‌دهلی‌نو، قابلیت‌هایی متمایز از آنچه مسکو ارائه می‌دهد را در اختیار هند قرار دهد. پیام ایجاد مرکز تعمیرات کشتی‌های جنگی آمریکا در هند، به سرعت در مسکو درک شد. «سرگئی ریابکوف»، معاون وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه اعلام کرد مسکو اطمینان دارد که دهلی‌نو از خطرات ایده‌های ایالات متحده برای ایجاد مرکزی برای نگهداری و تعمیر کشتی‌ها و هواپیماهای جنگی خود در هند کاملاً آگاه است. به گزارش اسپوتنیک، ریابکوف در پاسخ ارزیابی‌اش نسبت به ایجاد این مرکز، گفت: «البته باید متذکر شوم که ایالات متحده تلاش‌های فزاینده‌ای برای مشارکت هند در ساختارهای ژئوپلیتیکی خود انجام می‌دهد. برای این کار ساختارهای مختلفی از جمله رسمی و غیررسمی شکل می‌گیرد.» معاون وزیر امور خارجه فدراسیون روسیه افزود: «سایر کشورهای غربی نیز در تلاش هستند تا هند را به این سمت بکشند. من مطمئن هستم شرکای هندی ما که بسیار با تجربه هستند و در پیچیدگی‌های سیاست مدرن جهان را به‌خوبی درک می‌کنند، از خطرانی که همه اینها می‌تواند به همراه داشته باشد، کاملاً آگاه هستند.»

ضد زبرداری خود را توسعه دهند و خواهان انتقال فناوری، به جای خرید صرف از طریق فروش یا اجاره تجهیزات هستند. شاید همین نیازمندی‌ها باعث شد تا رهبران ایالات متحده و هند توافقی را امضا کنند که به شرکت جنرال الکتریک (GE) اجازه می‌دهد موتورهای جت جنگنده را در هند تولید کرده و هواپیماهای نظامی هند را تامین کند. این شرکت روز پنجشنبه اعلام کرد که برای تولید این موتورها، یادداشت تفاهمی با شرکت هوانوردی هند امضا کرده است. آمریکا در قالب افزایش همکاری با هند، به دنبال دور شدن دهلی‌نو از مسکو با کمک به آنها برای رفع نیازهای دفاعی خود، به‌ویژه در اقیانوس هند است. تحلیلگران آمریکایی به واشنگتن توصیه کرده‌اند که برای حل مانع روسیه بر سر روابط آمریکا و هند، واشنگتن باید از تحریم‌های در حال پیشروی هند برای

خرد اس-۴۰۰های روسی چشم‌پوشی کرده و در عین حال بر ایجاد ظرفیت جنگ ضد زبرداری هند برای مقابله با تهدید چین تمرکز کند. آمریکا ایده ایجاد مراکز تعمیر کشتی‌های جنگی را در ژاپن نیز دنبال می‌کند و به دنبال استفاده از بخش خصوصی کارخانه‌های کشتی‌سازی ژاپنی برای حفظ و تعمیرات کشتی‌های جنگی است. ژاپن نیز از این ایده استقبال کرده است. توکیو در دسامبر ۲۰۲۲ از استراتژی امنیت ملی خود که متعهد به افزایش قابل توجه هزینه‌های دفاعی و دستیابی به تسلیحات ضد حمله بود رونمایی کرد. این کشور چین را «بزرگ‌ترین چالش استراتژیک» خود خواند و اعلام کرد که قصد دارد ۴۰۰ موشک کروز آمریکایی تاماهاوک بخرد تا به توکیو توانایی حمله به چین را بدهد.

است اما حضور روبه‌رشد نیروی دریایی چین در اقیانوس هند منجر به افزایش علاقه به نیروهای دریایی در دهلی‌نو و نگرانی در مورد توانایی این کشور برای مقابله با تهدیدات شده است. از سال ۲۰۰۹ نیروی دریایی چین حضور خود را در اقیانوس هند، مانند ماموریت‌های ضدزدی دریایی در خلیج عدن، گسترش داده است. زبرداری‌های چینی نیز در این اقیانوس حضور روزافزونی دارند. همین موضوع باعث شده تا آگاهی از حوزه دریایی و جنگ ضدزبرداری به اولویت نیروی دریایی هند تبدیل شود. در حال حاضر دهلی‌نو از روابطش با واشنگتن برای دستیابی به اطلاعات در حوزه دریایی در اقیانوس هند استفاده می‌کند. هند تاکنون هواپیماهای ضد زبرداری از جمله هلیکوپترهای P-8I و MH-60R و پهپادهای Sea Guardian را اجاره کرده است اما مقامات هندی می‌خواهند قابلیت‌های جنگ

گزارش

سید مهدی طالبی

خبرنگار گروه بین‌الملل

آمریکا با استقرار اف-۲۲های خود در منطقه برای عملیات در سوریه به دنبال چه اهدافی است؟

جنگ انداختن گریه

سوریه به تحریک ساکنان مناطقی پرداخت که پایگاه‌های نظامی آمریکا در شرق سوریه در آنها قرار داشت. در طرف دیگر گروه‌های مقاومت نیز بر تعداد نیروهای خود در مناطق پیرامونی محل استقرار آمریکا افزوده و در مواردی با استفاده از پهپادهای انتحاری دست به اقدام علیه نیروهای این کشور زده‌اند. در اقدامی قابل توجه روسیه نیز دست کم یکبار پس از صدور هشدار اولیه به پایگاه‌های ائتلاف حمله کرد. این حمله در خردادماه سال ۱۴۰۱ صورت گرفت. نیروهای محلی تحریک‌شده توسط سوریه قادر به تیراندازی و مشغول‌سازی گاه و بگاه آمریکا هستند و گروه‌های محور مقاومت نیز می‌توانند با پهپادهای انتحاری دقیق، خساراتی کم اما مهم و شامل تلفات به واشنگتن وارد سازند. با این حال مساله در خصوص روسیه متفاوت است. آنها با پوشش هوایی و جنگنده‌هایی که چندین تن مهمات حمل می‌کنند قادر به نابودی و تخریب کامل یک پایگاه هستند درحالی که محور مقاومت و سوریه تنها می‌توانند با نامن‌سازی پایگاه‌های آمریکا و تلفات گیری، آنها را مجبور به خروج سازند. به همین دلیل آمریکا تلاش دارد در مقابل روسیه صف‌آرایی کرده و برتری هوایی این کشور را به چالش بکشد زیرا اقدامات روسیه می‌تواند به پوششی برای فعالیت نیروهای سوری و متحد ایران علیه نیروهای آمریکایی تبدیل شود. ایران و سوریه به پایگاه‌های آمریکا و متحدان این کشور حمله می‌کنند و در صورت اقدام واشنگتن و متحدانش علیه آنها، روسیه به حمایت از دمشق و محور مقاومت می‌پردازد.

پیام اطمینان بخش به متحدان منطقه‌ای

یکی از اهداف استقرار اف-۲۲های آمریکا در سوریه به شکسته شدن انحصار نفوذ و حضور نظامی این کشور در غرب آسیا بازمی‌گردد. در یک دهه گذشته غرب آسیا شاهد گسترش نفوذ ایران و حضور نظامی روسیه بوده است؛ اتفاقی که بیش از هر چیز مرهون بحران سوریه است. چین نیز بر دامنه اقدامات خود در منطقه افزوده و به نظر می‌رسد در آینده نزدیک سوریه نظامی نیز به آن بدهد. برگزاری رزمایش‌های مشترک دریایی همراه با ایران و روسیه در دریای عمان و اقیانوس هند و همچنین وجود اخباری درباره تلاش این کشور برای احداث پایگاهی نظامی در تاسیسات بندری امارات

قابلیت شناسایی، رهگیری و درگیری همزمان با چند هدف، قابلیت حمل تعداد زیادی از انواع کوتاه‌برد و دوربرد موشک هوا به هوا و همچنین سامانه‌های جنگ الکترونیک هستند. این جنگنده‌ها می‌توانند در تعداد کم با تعداد زیادی از جنگنده‌های دشمن درگیر شده و بدون تلفات تمام آنها را ساقط کنند. جنگنده‌های روسی سوخو-۳۵ و سوخو-۵۷ به همراه جنگنده اف-۲۲ و به نوعی اف-۳۵ از این دسته‌اند. جنگنده اف-۳۵ به‌طور کلی برای ایجاد برتری هوایی طراحی نشده است اما به نظر می‌رسد به دلیل توانایی‌های بالا و فاصله فناوری زیادی که میان این جنگنده با بسیاری از جنگنده‌های حاضر در نیروی‌های هوایی جهان حضور دارند، قادر به ایجاد برتری هوایی باشد؛ گرچه با توجه به ضعف بودن اف-۲۵ به نسبت به اف-۲۲، باید از تعداد بیشتری اف-۳۵ برای ایجاد برتری هوایی استفاده کرد و از سوی دیگر این برتری هوایی در مواردی به چالش کشیده خواهد شد. سطح مقطع راداری و حرارتی اف-۲۲ بسیار کمتر از اف-۳۵ بوده و دستگاه‌های شناسایی و کنترل آن نیز به‌شدت قدرتمندتر از اف-۳۵ هستند. این توضیحات می‌تواند به شفاف‌تر شدن تصمیم‌گیری آمریکایی‌ها با توجه به ظرفیت هوایی روس‌ها در سوریه کمک کند. از میان جنگنده‌های برتری هوایی جهان تا پیش از این تنها جنگنده سوخو-۳۵ توسط روسیه در سوریه مستقر شده بود. این جنگنده‌ها به‌طور دائم در پایگاه حمیم در استان لاذقیه در شمال غرب سوریه هستند. این جنگنده‌ها در سال ۱۴۰۰ برای هشدار به ترکیه که درصدد عملیات در شمال شرق سوریه بود برای مدتی به تعداد ۴ فروند در فرودگاه قاشلی مستقر شدند.

حضور این جنگنده‌های برتری هوایی برای آمریکا چندان بحرانی ایجاد نمی‌کرد زیرا آمریکا در پایگاه موفق السلطی در جنوب سوریه دارای ده‌ها جنگنده به‌ویژه اف-۱۵ بود. با این حال وضعیت زمانی تغییر کرد که روسیه تلاش کرد به‌طور مستقیم‌تری وارد مبارزه با آمریکا شود؛ این درحالی بود که سوریه و متحدانش در محور مقاومت نیز مقابله جدی‌تر با این کشور را آغاز کرده بودند.

خاک خودی یا در قالب اسکورت دسته‌های بمب‌افکن در خاک دشمن، موتلی‌رول نیز نامیده می‌شوند. در مقابل برخی از جنگنده‌ها مانند اف-۱۴ و نمونه‌های اولیه اف-۱۵ (با توجه به قابلیت‌های بالای اف-۱۵ این هواگرد در ادامه به جنگنده-بمب‌افکن تبدیل شد) آمریکایی و همچنین میگ-۲۹، سوخو-۲۷ و میگ-۳۱ روسی شکاری بوده و صرفاً در ماموریت‌های مقابله با هواگردهای دشمن به کار می‌آیند. به عبارتی دیگر جنگنده‌های نظامی به سه دسته کلان «بمب‌افکن»، «جنگنده بمب‌افکن» یا همان «شکاری بمب‌افکن» و «شکاری» قابل تقسیم هستند. این دسته‌های کلان زیرمجموعه‌هایی نیز دارند. به‌عنوان نمونه جنگنده‌هایی مانند اف-۱۴ و میگ-۳۱ بیشتر برای نبرد در فواصل دور و گشت‌هوایی در محیط‌سرزمینی مناسب هستند. اف-۱۴های نیروی دریایی آمریکا برای گشت در اطراف ناوهای هواپیمابر و مقابله با هواگردهای شناسایی دشمن که مجهز به رادار دوربرد هستند، طراحی شده بود. از این جنگنده در ایران برای گشت‌زنی هوایی جهت جلوگیری از ورود هواپیماهای شوروی در زمان رژیم‌پهلوی و همچنین پس از انقلاب بر فراز تاسیسات اقتصادی کشور در جنوب برای جلوگیری از تجاوز هوایی رژیم صدام استفاده می‌شد. میگ-۳۱ نیز در شوروی با توجه به وسعت سرزمینی این کشور طراحی شد. این شکاری سوخت کافی و راداری بزرگ حمل می‌کرد که می‌توانست برای پوشش فضای سرزمینی شوروی و روسیه به کار آید. در مقابل جنگنده‌ای مانند میگ-۲۹ یک جنگنده کوچک است که به‌عنوان شکاری نقطه‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد. این جنگنده با برد کم به دلیل طراحی خاص و کوچکی دارای چابکی زیادی است. این جنگنده در فرودگاه‌هایی در اطراف شهرهای با تاسیسات مهم مستقر می‌شود یا مستقیماً برای دفاع از فرودگاه‌های نظامی به کار می‌رود؛ آن‌هم زمانی که مشخص شود جنگنده‌های دشمن درحال نزدیک شدن به منطقه حساس هستند.

در کنار این نوع جنگنده‌ها، برخی از آنها به دلیل ماموریت انحصاری، یا اولویت طراحی با قدرت بالا و همه‌جانبه می‌توانند نقش «برتری هوایی» را بازی کنند. جنگنده‌های برتری هوایی دارای برد پروازی قابل توجه، رادار برد بلند،

شواهدی از تلاش چین برای توسعه نظامی در غرب آسیا را به دست می‌دهند. افزایش قدرت و دامنه نفوذ قدرت‌های شرقی در غرب آسیا می‌تواند تبعاتی برای کشورهایی داشته باشد که متحد آمریکا شناخته می‌شود. اگر واشنگتن نتواند به نیازهای امنیتی آنها پاسخی کافی بدهد آنها برای جلوگیری از آسیب‌های احتمالی به خود راهی جز کنار آمدن با پکن، مسکو و تهران ندارند؛ اتفاقی که البته تحولات منطقه نشان می‌دهد تا حدی رخ داده است.

آمریکا با ارسال اف-۲۲ به منطقه که یکی از ارزشمندترین دارایی‌های این کشور است، قصد دارد علی‌رغم از دست رفتن انحصار حضور نظامی‌اش در منطقه، نشان دهد همچنان دست برتر نظامی است. با ارسال چنین جنگنده‌هایی این پیام به متحدان آمریکا ارسال می‌شود که با وجود نیاز جبهه شرق اروپا و شرق آسیا به تجهیزات پیشرفته در تعداد بالا، واشنگتن به دلیل اهمیتی که برای غرب آسیا قائل است آنها را به این منطقه اعزام کرده است.

واکنش به فاز نهای اقدام علیه حضور نظامی آمریکا در عراق و سوریه

ایران پس از اعلام رسمی سیاست خود مبنی بر اخراج آمریکا از منطقه که پس از ترور سردار سلیمانی در فرودگاه بغداد در اوایل سال ۲۰۲۰ اعلام شد، موفقیت‌های قابل توجهی به دست آورده است. تهران با اثرگذاری در فرایند مبارزه نظامی و اجتماعی با آمریکا در افغانستان واشنگتن را پس از ۲۰ سال در سال ۲۰۲۱ از این کشور اخراج کرد. در اواخر همین سال موفق شد با برنامه‌ریزی خود آمریکا را در سال ۲۰۲۱ از افغانستان اخراج کرده و در اواخر همین سال مجبور به کاهش شدید نیروها در عراق شد. در سال ۲۰۲۲ و ۲۰۲۳ نیز حملات علیه استقرار نظامی این کشور در سوریه شدت گرفت. ایران به دنبال اتمام حضور نظامی آمریکا در عراق و سوریه است. واشنگتن از بیم رخ دادن این اتفاق درحال تشدید شرایط به‌ویژه از طریق صدور پیامی جدی با اقدامی عملی مانند استقرار جنگنده‌های اف-۲۲ خود است.

برهم خوردن توازن نظامی منطقه‌ای

افزایش شدید ظرفیت هسته‌ای ایران و دستیابی این کشور به موشک هایپرسونیک فتاب توازن نظامی در منطقه را به‌طوری جدی برهم زده است. متحدان آمریکا از این کشور توقع دارند این کشور در برابر ایران از آنها در سطح بالاتری دفاع کند. این اقدام مستلزم استقرار تجهیزات بیشتر و پیشرفته‌تری در منطقه از سوی آمریکا و همچنین رضایت این کشور به فروش تسلیحاتی مانند اف-۳۵ به متحدانش است.

آمریکا از روز ۱۴ خرداد (۱۴ ژوئن) جنگنده‌های نسل پنجم و رادارگریز اف-۲۲ خود را برای عملیات در سوریه در خاک اردن مستقر کرده است. این جنگنده‌ها در پایگاه موفق السلطی اردن مستقر شده‌اند که یکی از پایگاه‌های اصلی هوایی آمریکا و ناتو در منطقه است. این پایگاه عملیات در عراق و سوریه را برعهده دارد. یکی از پایگاه‌های کویت، قطر و امارات در خصوص جنگنده‌ها چنین وظیفه‌ای ندارند. ارتش آمریکا مدعی است استقرار اف-۲۲ها برای پرواز در سوریه به دلیل رفتار نامن و غیرحرفه‌ای جنگنده‌های روسی در منطقه صورت گرفته است.

اهداف استقرار اف-۲۲ در اردن

آمریکا درحالی که برای حفاظت از متحدان خود در شرق اروپا که درگیر جنگ با روسیه است و همچنین در شرق آسیا که چین و کره شمالی در آن فاعلند نیز مانند استقرار جنگنده‌های پیشرفته است، تصمیم گرفته شده تا آنها در غرب آسیا مستقر شوند. این مساله نشان می‌دهد با وجود اهمیت شرق اروپا و شرق آسیا، وقوع تحول جدی در این منطقه قابل‌تصورتر است. در ادامه تلاش شده به این دلایل پرداخته شود.

از برهم خوردن توازن نظامی در سوریه

یکی از این دلایل مرتبط با تلاش آمریکا برای جلوگیری از برهم خوردن توازن نظامی در سوریه است. در این خصوص باید توضیحاتی درباره انواع جنگنده ارائه شود تا بتوان به درک مناسب در این زمینه دست یافت. برخی از جنگنده‌ها مانند اف-۱۱۱ آمریکایی یا سوخو-۲۴ و نوع جدیدتر سوخو-۳۴ که توسط روسیه ساخته می‌شوند از نوع «بمب‌افکن» هستند و نقشی تقریباً منحصر به حمله علیه اهداف زمینی دارند، هرچند در مقابله با هواگردهای دشمن بی‌دفاع به شمار نمی‌روند. برخی دیگر از جنگنده‌ها مانند میراژ اف-۱، میراژ-۳۰ و رافائل فرانسوی، سوخو-۳۰ و میگ-۳۵ روسی و همچنین اف-۱۶ و انواعی از اف-۱۸ و اف-۱۵ سری‌ئی ساخت آمریکا «جنگنده-بمب‌افکن» یا همان «شکاری-بمب‌افکن» به شمار می‌آیند. این جنگنده‌ها به دلیل قابلیت فراوان در حوزه‌های متفاوتی از حمله به اهداف زمینی گرفته تا رهگیری جنگنده‌های دشمن در